

Mariona Sanfeliu, NÚVOL, 11 de desembre del 2014

ELS ARQUETIPS DE DAMIÀ BARDERA

Damià Bardera ha infantat una nova obra. Ha sortit a la llum el seu cinquè llibre de contes amb *El Cep i la Nansa*, de la mà del seu editor Francesc Mestres, padrí de tots ells des que sortí “i alguns contes per llegir-los d’amagat” l’any 2010. Comptant el primer llibre de poemes del 2008, a llibre per any i amb dos més ja escrits, Bardera té una prolífica progènie de sis obres, i presentava dimarts la seva darrera, *Contes de propina*, a la llibreria La Impossible de Barcelona.

Va introduir l’acte en **Quico Mestres**, qui va reiterar, per a qui ho sentís de nou, el seu constant entusiasme i recolzament a l’obra barderiana. Van continuar els convidats a presentar la nova peça, en **Jordi Nopca** i en **Matthew Tree**, tots dos convocats en qualitat d’escriptors, no pas de periodistes o diguem-ne, mediàtics.

Nopca va voler destacar tres elements del llibre: *el viatge* (a través de l’espai, el temps i l’itinerari vital del narrador); *la crueltat* com a element més característic de la literatura de Bardera, amb *latendresa* com a contrapunt o polaritat (però una tendresa no sentimental, va voler aclarir); i finalment *l’excentricitat*. Dels personatges, de les situacions, dels excessos, de l’onirisme o l’estrip. Una reflexió interessant per part d’un escriptor jove analitzant l’obra d’un altre escriptor jove la va fer Nopca quan va afirmar que “les connexions impensades és una de les qüestions que més m’interessen, especialment perquè això no em passa sempre”, i va posar exemples de relacions entre contes de Damià Bardera i **Kafka**, **Lydia Davis** o la llegenda del Gòlem.

També **Matthew Tree** trobava connexions en l’obra de Bardera, amb un escriptor nord-americà en el seu cas, **Palahniuk**, però tot i veure’n una certa semblança temàtica o d’atmòsfera, Tree en destacava la rotunditat amb què els

textos de “Contes de propina” provoquen la incomoditat en el lector. La part fosca d’un mateix hi és retratada sense necessitat de recórrer a allò grotesc, que provoca fins i tot desmais de tant explícit com ho fa Palahniuk. En la literatura de Bardera la violència, la desolació, la crueltat, allò escatològic, el sadisme... vesteixen personatges físicament impeditos, salvatges, o retardats, d’una naturalitat i una aparença de quotidianitat que és el que els fa especialment impactants. “Com un cop de puny al plexe solar”, va dir Tree.

Després de les dues elogioses presentacions, contingudes en la forma però entusiastes en el fons, Damià Bardera va enfilel els agraïments a l’editor, al corrector Josep Maria Fulquet present a l’acte, i a la Mireia i l’Olga de la llibreria La Impossible per acollir de nou la presentació d’un llibre seu. Tanmateix, com no podia ser d’una altra manera, el seu bagatge filosòfic va traspuar en les notes que havia pres dels seus dos convidats, i en un diàleg entre enjogassat i profund es va parlar de la referència constant a la infantesa, d’on Bardera diu que li agrada pour a la recerca de vivències, records, traumes o sensacions, d’on ell en filtra aquesta cruesa inquietant de l’ànima humana. Es va parlar d’una certa “èpica escatològica”, en paraules de Matthew Tree, i de l’arquetip que ha d’emergir d’entre les boires de la seva ment per tal que escriui: “Si no m’està emergint un arquetip, no escric. Ha de ser *logos*, ha de ser paraula viva” va dir Bardera.

I és que aquesta és una de les característiques més destacables dels textos de Bardera: la seva brutal versemblança amb situacions viscudes, amb personatges coneguts, sense autocensura, on el dolor i l’horror tenen “un deix metafísic”, com ell diu, profund, que des del microcosmos i les microcrueltats dels nens solitaris dels seus contes, o dels individus estranys i perversos que vagaregen per les seves històries, ens fan pensar, conscient o inconscientment, en els grans drames i les grans massacres perpetrades pels éssers humans, al llarg de la història de la humanitat, i a gran escala.

En aquest darrer llibre, de nou separats els contes en dues seccions, la segona part té un punt més surrealista; són antics poemes reconvertits a contes, i potser d'aquí la seva concreció, i alhora la seva llibertat narrativa, la seva poètica inversemblant. La primera però, conté un element nou en l'obra barderiana: un "Damià", el nom propi, i unes referències presumptament biogràfiques que tenen una intencionalitat i una funcionalitat molt clares: la versemblança dels contes, el rerafons reconeixible i identificable els fa encara més frontals.